

ACADEMIA ROMÂNĂ

„Dezvoltarea capacității Ministerului Educației Naționale de monitorizare și prognoză a evoluției învățământului superior în raport cu piața muncii”, cod SIPOCA 3

Rezultat R2: Analiză realizată privind calitatea din perspectiva relevanței programelor oferite de universități pe domenii de specializare cu potențial de dezvoltare regională (la nivel regional)

MODUL 6: Analiza programelor oferite de universități pe domenii de specializare. Metodologie și raport privind calitatea din perspectiva relevanței programelor oferite de universități pe domenii de specializare, la nivelul Regiunii Centru – Subregiunea 3 - rezumat -

Elaborată de către autor:
Expert management universitar 6
Acad. Nicolae Anastasiu

Introducere

Structura și conținutul Proiectului au urmărit îmbunătățirea capacității de planificare strategică a Ministerului Educației Naționale privind elaborarea unor politici și a unor instrumente care să conducă la creșterea angajării absolvenților pe piața muncii.

Contribuția învățământului superior la ocuparea forței de muncă, precum și atractivitatea sa la nivel internațional pot fi sporite prin stabilirea unor legături strânse și eficiente între educație, cercetare și inovare – cele trei laturi ale „triunghiului cunoașterii”.

Un învățământ superior relevant și de calitate le permite studenților să dobândească aptitudinile, cunoștințele și competențele transferabile care să le ofere capacitatea de adaptare la evoluția rapidă a pieței forței de muncă.

Obiective

Obiectiv principal: *Evaluarea performanței învățământului superior din România din perspectiva competențelor dobândite de studenți în timpul studiilor.*

Obiective specifice:

- **identificarea** unor **instrumente standardizate** de analiză a relevanței programelor universitare pe domenii de specializare;
- **inventarierea și analiza programelor de studii** oferite de universitățile de stat, din perspectiva calității și relevanței la nivelul regiunii, pe baza prevederilor SNCDI;
- **identificarea programelor de studii** oferite de universități, pe domenii de specializare, cu potențial de dezvoltare regională.

Atingerea obiectivelor a impus parcurgerea următoarelor etape:

- elaborarea **metodologiei** de realizare a analizei privind calitatea și relevanța programelor oferite de universități, pe domenii de specializare;
- stabilirea **indicatorilor de performanță**;
- inventarierea **programelor de studiu** oferite de universitățile de stat din regiune.

Metodologia cercetării

Metodologia aplicată și pașii parcurși în elaborarea studiului au fost:

- a. **stabilirea obiectului analizei:** terminologie, sinonimii și consultarea materialelor bibliografice;
- b. **identificarea domeniilor de specializare** din cadrul fiecărei universități;
- c. **stabilirea indicatorilor de calitate-relevanță** (Cf. UE, Min.Ed.SNCEDI);
- d. **inventarierea Programelor de studiu** (licență/master/doctorat) de la nivelul universităților prinse în *Modulele de lucru*;
- e. **pregătirea chestionarelor** pentru colectivul managementului universitar;
- f. **identificarea oportunităților de angajare pe piața muncii în contextul dezvoltării regionale;**
- g. **finalizarea studiului prin Analize statistice, corelații și sinteze.**

Rezultate (prelucrarea datelor analitice)

Studiul realizat, observațiile efectuate la cele trei universități pe care le-am avut în analiză și decodificarea chestionarelor utilizate au stabilit următoarele:

Planul strategic schițat de **Universitatea 1 Decembrie 1918, Alba Iulia**, vizează accentuarea măsurilor pentru o mai bună echilibrare între educație, cercetare și servicii adresate comunității. Universitatea se concentrează asupra creșterii valorii profesionale a absolvenților săi, a îmbunătățirii programelor de studii, a promovării cercetării științifice și, nu în ultimul rând, a afirmării specificului său, folosind la maxim patrimoniul uman, spiritual și material de care dispune. Strategia managerială a UAB urmărește creșterea continuă a relațiilor de colaborare cu instituții prestigioase de învățământ și de cercetare și, nu în ultimul rând, cu mediul economic privat, ceea ce a condus la recunoașterea universității, atât pe plan național, cât și internațional, ca o instituție orientată spre performanță.

Pentru dezvoltarea echilibrată a **Universității Lucian Blaga, Sibiu**, obiectivele de dezvoltare a acesteia au fost încadrate în cinci perspective (<http://www.ulbsibiu.ro>):

- Educație și activitate didactică.
- Cercetare, Dezvoltare și Inovare.
- Internaționalizare.

- Implicare activă în comunitate.
- Guvernanță universitară.

Politica de asigurare a calității în **Universitatea Transilvania din Brașov** este aliniată valorilor învățământului superior, având în vedere următoarele obiective și principii :

- promovarea unui proces de învățământ de calitate, centrat pe nevoile studenților și corelat cu cerințele pieței muncii;
- evaluarea sistematică a calității programelor de studii, pentru continua îmbunătățire a performanțelor acestora și adaptarea constantă a ofertei educaționale la cerințele pieței muncii;
- dezvoltarea activității de cercetare-inovare și transfer tehnologic;
- îmbunătățirea calității resurselor umane;
- participarea activă a studenților la procesul de asigurare a calității;
- orientarea universității spre comunitatea economică și socio-culturală;
- transparență și comunicare privind asigurarea calității instituționale.

Toate aceste universități au în comun următoarele linii directoare:

1. Programele de studiu analizate acoperă domenii diferite ale culturii, științei, economiei și, la nivelul facultăților, reprezintă specializări cu autonomie avansată. Conform protocolului Bologna, Programele funcționează prin forme de învățământ de zi, cu frecvență (IF), cu frecvență redusă (IFR) pentru licență, master și doctorat. Numărul studenților care frecventează aceste programe este diferit și este greu de corelat cu cererea pe piața muncii.

2. Domeniile de doctorat acoperă aproape toate domeniile de studiu, iar numărul doctoranzilor înmatriculați este inferior celor care au obținut titlul de doctor. Numărul titlurilor obținute este foarte mare, ceea ce impune o analiză a modului și criteriilor folosite pentru acordarea titlului de doctor. Un procent de 15% din cei care au obținut titlul de doctor au intrat în rândul cadrelor didactice de la universitate.

3. Rutele ocupaționale pentru studenții care au absolvit programe de studiu sunt foarte diferite și aceștia nu ocupă întotdeauna poziții înscrise în *Clasificarea ocupațiilor* din România.

4. La nivelul universităților au existat programe de practică în regim POSDRU, adecvate programelor de studiu (specializărilor); marea lor majoritate se desfășoară în companii private și naționale de pe raza Regiunii Centru.

5. Relația universitate-absolvenți și piața muncii (angajatori) devine tradițională și satisface toți partenerii. Nevoile educaționale la nivelul comunității sunt periodic analizate. Profilul studenților înscriși la studii de licență și masterat (zi), în cadrul facultăților, arată faptul că majoritatea studenților de naționalitate română provin din județele **Alba, Sibiu, Brașov**, precum și din cele limitrofe acestora.

6. Legătura cu ALUMNI este intermitentă, dar, în ultimii ani, a devenit din ce în ce mai strânsă. Prin intermediul *Centrului de Consiliere în Carieră* s-au derulat studii prin aplicarea de chestionare on-line care au avut ca obiectiv monitorizarea inserției absolvenților.

7. Stabilirea cifrei de școlarizare ține cont de strategia universității, dar, în numeroase cazuri, ea nu ține seama de *Strategia de dezvoltare regională* sau de SNCDI.

8. Buna funcționare a programelor de studiu este stimulată de cerințele angajatorilor. Nu există informație pentru firmele create de absolvenți.

9. Există o evaluare de către studenți a cadrelor didactice, dar rezultatele acestor evaluări se lasă de multe ori așteptate. Evaluarea tinde să fie standardizată.

Concluzii

O concluzie legată de relația dintre universități și piața muncii reiese din următoarele (și în spiritul *Vlăsceanu et al., 2009*):

Legătura dintre învățământul superior și piața muncii este după opinia beneficiarului punctul central de interes.

Integrarea pe piața muncii începe în România încă din facultate. Angajatorii, de altfel, sunt extrem de interesați ca proaspeții absolvenți să aibă deja la angajare o experiență de lucru, dobândită prin angajarea concretă încă din timpul studiilor.

Experiența de lucru este considerată de către angajatori drept un criteriu mai puternic decât media de absolvire sau decât reputația facultății absolvite. Majoritatea angajatorilor preferă absolvenți de master, iar în cazul absolvenților de licență, sunt preferați cei din etapa pre-Bologna.

De asemenea, universitățile de stat sunt preferate celor private.

Experiența de lucru preferată în cazul absolvenților recentți este cea realizată prin îmbinarea studiilor cu slujbe part-time.

Internship-ul este utilizat mai degrabă accidental de către firme, nedevenind o alternativă viabilă; responsabilitatea pentru pregătirea absolvenților, în opinia studenților, a universitarilor și a angajatorilor, principalul rol revine studenților înșiși, urmați de universități și abia apoi de angajatori. Practic, rolul angajatorilor este minor, deși ei ar prefera absolvenți a căror experiență de lucru să fie relativ ridicată, încă de la prima angajare. Se creează, astfel, o primă presiune asupra sistemului universitar de a implica mai mult studenții în activități practice, prin stagii de practică adecvate la cererea din piața muncii. Pe de altă parte, există opinia destul de bine conturată că studenții/absolvenții dețin un rol cheie în propria pregătire, superior celui jucat de universități sau de angajatori. În ce privește contribuția universității la pregătirea absolvenților, angajatorii tind să o evalueze pozitiv, mai ales în ce privește pregătirea teoretică. Universitarii au opinii comune în privința relației *facultate – piața muncii*. Ei susțin în măsură mult mai mare decât angajatorii că facultatea oferă o bună pregătire pentru piața muncii.

Referințe bibliografice selective

1. ARACIS (2011). Raport Privind starea învățământului superior din România, 50 p.
2. Vlăsceanu Lazăr, Hâncean Marian-Gabriel, Voicu Bogdan (2009). Distribuții statistice, interpretări și opțiuni privind Starea Calității în Învățământul Superior, ARACIS, 374 p.
3. *** Cadrul strategic pentru creșterea participării, calității și eficienței învățământului terțiar din România 2014 – 2020.
4. HG.1352/2010: Clasificarea ocupațiilor din România (conform Clasificării internaționale standard a ocupațiilor – ISCO 08).
5. SNCDI-Strategia Națională Cercetare-Dezvoltare-Inovare (2014-2010).
6. Strategia de dezvoltare a Regiunii CENTRU.
7. *** <http://www.ulbsibiu.ro>
8. *** <http://www.uab.ro>
9. *** <http://www.utbv.ro>